

NOVI PRIMJERAK PRIBOJEVIĆEVA »GOVORA«

Šime Jurić

Prvo izdanje latinskog govora Hvaranina Vinka Pribojevića *Oratio de origine successibusque Slavorum, Venetiis 1532*, jedino djelo što je ovaj pisac izdao, spada među veoma velike rijetkosti. Iako je to djelo nekada bilo vrlo popularno i cijenjeno s obzirom na razne prijepise koji su se od njega sačuvali, na snažan utjecaj što ga je imalo kod kasnijih historika (Mavru Orbina, Danijela Farlatija i dr.) kao i s obzirom na relativno rani prijevod Splitskoga Belizara Malaspallija (*Della origine et successi degli Slavi, Venetia 1595*), sačuvalo se do danas vrlo mali broj primjeraka originalnog izdanja iz godine 1532. Donedavna su naime bila poznata cigla tri primjerka: jedan koji se čuva u Biblioteci Marciani u Mlecima, po komu je god. 1951. prof. G. Novak priredio novo izdanje ovog djela, drugi u Nacionalnoj biblioteci u Parizu, treći u Biblioteci oo. Dominikanaca u Dubrovniku.

Pisac ovih redaka pronašao je prije kraćeg vremena jedan novi, dosad nepoznati, četvrti primjerak u Metropolitanskoj knjižnici koja se čuva u Nacionalnoj sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Metropolitanski primjerak (sign. M 11842) vrlo je dobro očuvan: nedostaju mu samo originalne korice, jer je uvezan zajedno s još 37 drugih djela iz 16. stoljeća u jednu knjigu. Tekstovno je potpuniji od onog mletačkog primjerka, jer sadrži između uvodnog pisma Pribojevićeva upućena Petru Vitaljiću i teksta samog *Govora* jedan dvolistu koga u mletačkom primjerku očito nema. Na tom je dvolistu objelodanjeno kraće pismo humaniste Philochristusa de Gorgiata naslovljeno dubrovačkom biskupu Filipu Trivulziju (1521–1543) i uza nj još i tekst glasovitog apokrifa »Privilegij Aleksandra Velikog slavenskim narodima« na latinskom jeziku. U istom metropolitanskom primjerku nalazi se na poledini posljednjeg lista (sign. h4) vinjeta s motivom Božića, koju također

ne vidimo u Novakovu izdanju. Iako ta vinjeta nema sa sadržajem nikakve veze, donosimo je u reprodukciji na ovom mjestu radi njene dražesne naivnosti.

Kada je već riječ o Pribojevićevu *Govoru*, htio bih ovdje još spomenuti, jer je to kod nas malo poznato, da je ovo njegovo djelo u 17. stoljeću bilo u cijelosti preštampano, u latinskom originalu, u djelu würtemberškog vojvode *Fredericusa Achillesa Consultatio de principatu inter provincias Europae. Opera et studio Thomae Lansii Ed. Novissima* (5. izd.!) *Amstelodami, Apud I. Iansonium, 1636.* na str. 711–756. U tom djelu, koje sadrži niz govora i rasprava napisanih u pohvalu (*pro*) ili protiv (*contra*) pojedinih zemalja i naroda u Evropi, redaktor djela je kao posebni Dodatak donio i Pribojevićev Govor u pohvalu slavenskih naroda i to pod ovim nešto promijenjenim naslovom: *Vincentii Priboevii Oratio de origine, successu et virtute Slavorum, Croatorum, Dalmatarum et Illyriorum.* Kasnija izdanja spomenutog djela kao ono iz 1655. i 1678., koje sam imao prilike vidjeti, ne donose više toga Dodatka.